

УДК 614:304

Атанас Стоименов

Медицинский университет Софии, България, гр. София

СОЦИАЛНО - ЕКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЕМ: ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ

Резюме: В настоящия обзор се разгледа въпроса за социалните проблеми в образователната дейност и управлението на образованието. Засегнат е основният проблем, социално-икономическият. При студентите от профил „Зъботехника“ в МК „Йорданка Филаретова“ в Република България, социално-икономическите проблеми в образователната дейност, оказват влияние върху обучението им. Таксите, които заплащат, скъпата специализирана литература и инструментариум, водят до необходимостта от работа в процеса на следване, което от своя страна е свързано със стрес и понижено внимание към обучението им. На въпросите от анкетната карта се вижда, че тези проблеми влияят и върху студентите. Социално-икономическите проблеми в образователната дейност са доказателство за лошо управление на държавата и наличието на икономическа криза. Целта е образованието да бъде достъпно за всички. Това от своя страна е свързано, като резултат, подобряване икономиката на съответната страна и повече инвестиции в образователната система.

Ключови думи: социално-икономическа дейност, практически аспекти, управление на образованието

Въведение: През времето на комунистическото управление броят на студентите беше двоен. Образованието беше безплатно. Фактът, че сега броят на студентите е на половина, става въпрос за българските студенти, говорим за социално-икономически проблеми в образователната сфера, както и за социално-икономически проблеми на обществото. Самите студенти имат социално-икономически проблеми, което е доказателство за такива проблеми в образованието. Фактът, че заплатите в Република България са най-ниски от страните в ЕС, също потвърждава тази теза за социално-икономическите проблеми в образователната дейност.

Цел на проучването: Целта е свързана с доказателства за такива проблеми при студентите.

Задачи: Да се установят социални фактори, водещи и оказващи влияние върху обучението на студентите. Да се вземат необходимите мерки за подобряване условията на обучение, както и мерки за по-добро финансиране от страна на държавата към образователната дейност за преодоляване на социално-икономическите проблеми.

Контингент, методи и процедура на проучването: Методите, които са използвани, освен наблюдение и логичен анализ са и анкетно-социологически

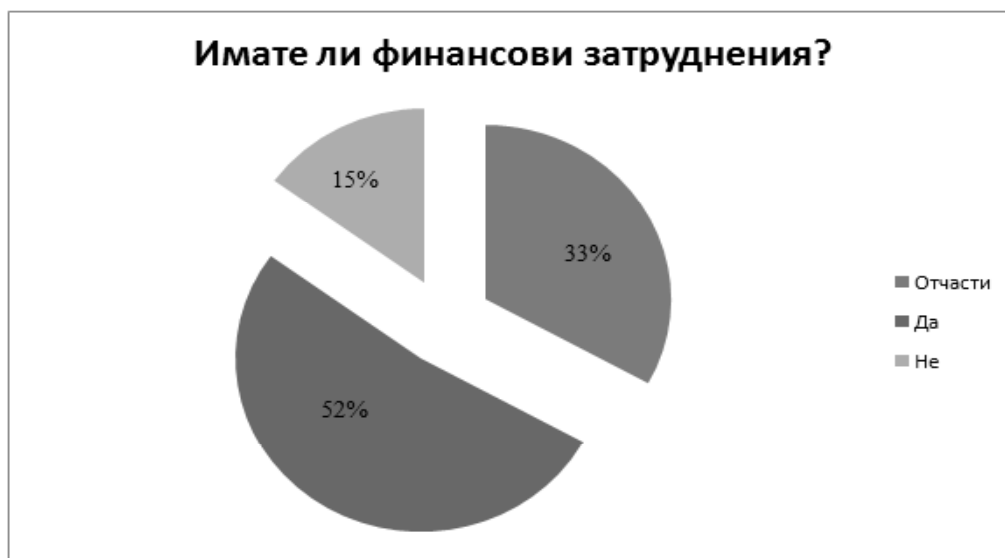
проучвания (със съответната анкетна карта, включваща ай- тема от закрит тип) и имат математическа обработка.

Обхващат се студенти от I, II и III курс в специалност „Зъботехника“. Възрастовият диапазон е от 18-51 години, както и слабочуващи студенти от 18-51 г. Общият брой изследвани студенти е 58 (25 мъже и 33 жени). Проучването се проведе през месец февруари, март и април 2013г.

Резултати и обсъждане: Социалните фактори при студентите като доказателство за социално-икономически проблеми в образователната дейност и като фактори, влияещи върху качеството на обучение и възприемане на материала.

На въпроса „Имате ли финансови затруднения?“ (фиг 1) ясно се вижда, че 51.72% от анкетираните са категорични, че имат финансови затруднения, 32.76 % или една трета от анкетираните са посочили отговор „Отчасти“, което означава, че в известен процент от тях също имат някакви финансови затруднения и едва 15.51% дават отговор „Не“ т.е. посочват, че нямат затруднения. Въз основа на получените резултати от фиг.1 може да се обобщи, че в над 85% от анкетираните студенти, категорично се доказва водещата роля на социалните фактори. От едната и от другата графика ясно се вижда, че около 80-90% от студентите имат до някаква степен финансови затруднения, което в модерния комерсиален свят е причина за притеснения и стрес.

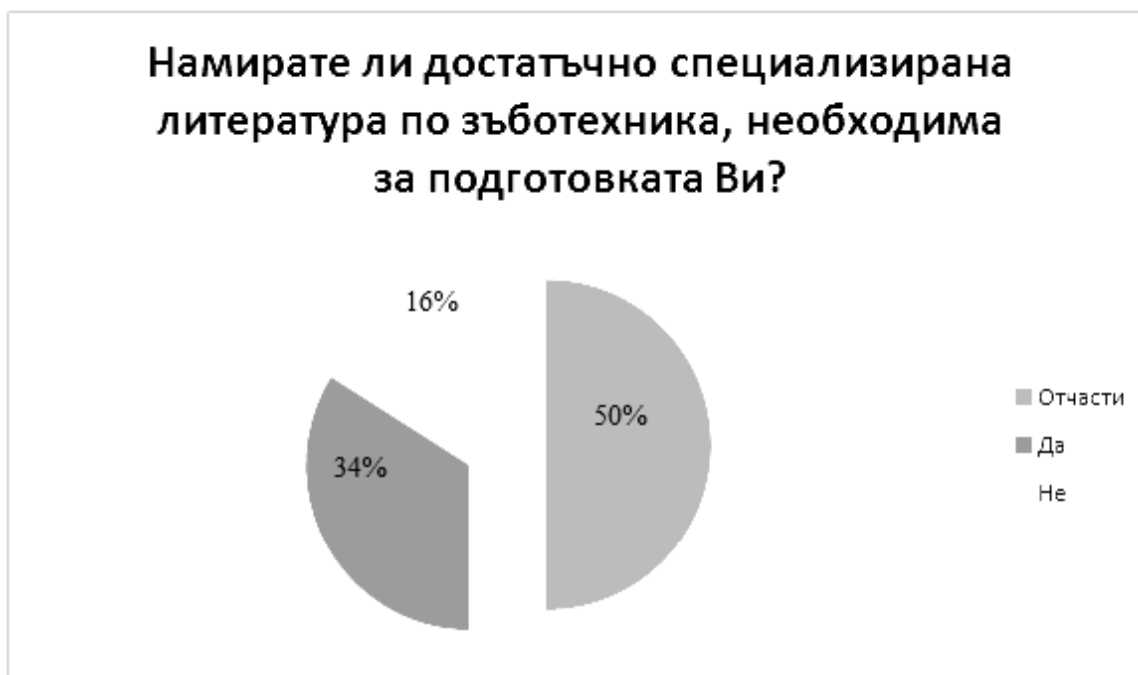
Фигура 1

Друг фактор, който е близък до социалните фактори, е невъзможността за закупуване и намиране на необходимата специализирана литература по зъботехника (фиг 2). С отговор „Да“ са отговорили 34.48% от запитаните. С отговор „Не“ са отговорили 15.51% от запитаните и с отговор „Отчасти“ 50% от запитаните. От получените резултати ясно се вижда, че само половината от анкетираните студенти имат възможност да си закупват и намират необходимата литература. Останалата част от студентите изпитват трудност, което означава, че този факт, оказва влияние върху тяхното обучение и възприемане на учебния материал.

Знаем, че броя на библиотеките в Студентски град не е достатъчен. Според мен би трябвало този брой да се увеличи, както и бройките на съответната специализирана литература. Знаем, че специализираната литература е на висока цена, която е трудно достъпна за средно статистическия студент. По-добър вариант за по-голям достъп до специализирана литература е създаването на т.н. виртуални библиотеки, чрез които всички студенти ще имат безплатен достъп. От голямо значение за намирането на специализираната литература е и наличието на достатъчно количество преведена литература, тъй като количеството преведена литература не е достатъчно. По този начин чрез виртуалните библиотеки, всички студенти ще имат възможност до достъп до съответната литература, без да им се налага да се изчакват или пък да вадят копия, което от своя страна е свързано със разходи и загуба на време. От значение е и факта, че много малка част от студентите ползват чужд език, което от своя страна ограничава развитието на по-голямата част от студентите.

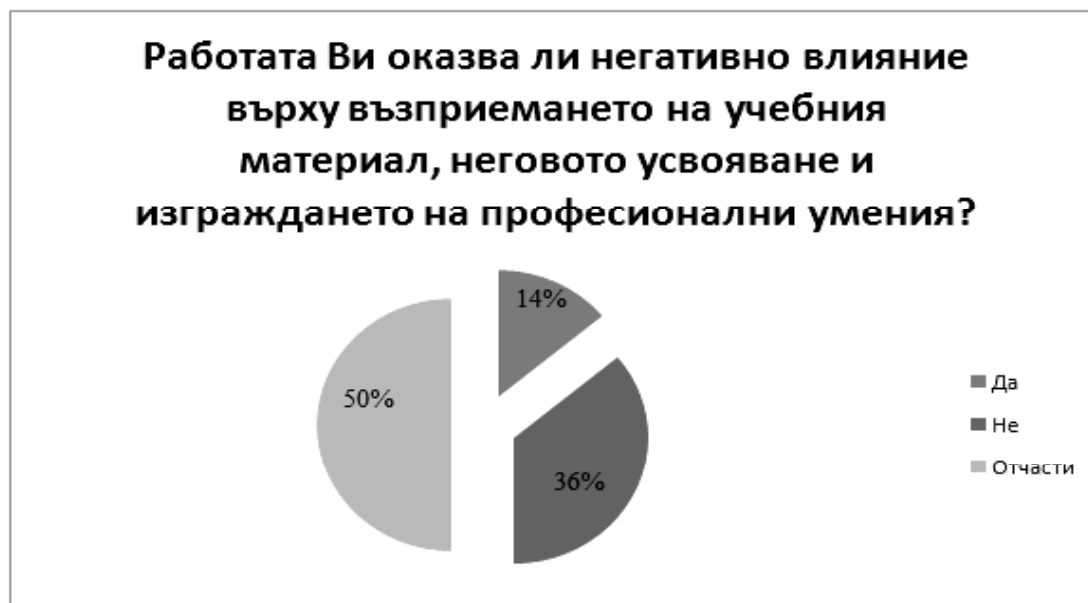
Фигура 2

Друг фактор към групата на социалните фактори е факторът, свързан с работата (фиг 3). На въпроса "Работата Ви оказва ли негативно влияние върху възприемането на учебния материал, неговото усвояване и изграждането на професионални умения?" с отговор „Да” са отговорили 13.79% от запитаните, с отговор "Отчасти" са отговорили 50% от запитаните и с отговор „Не” са отговорили едва 36.21% от запитаните. От графиката се вижда и разбира, че в резултат от допълнителната работа се оказва влияние върху възприемането на учебния материал и изграждането на професионални умения - налице е в известна степен нарушение на обучението. Тук пак ще обърна внимание на високата стойност процентните отговори с „Отчасти”. Можем да изкажем твърдението, че процента на отговорилите с „Да”, би могъл да се приеме за по-висок. Според мен и моите на-

блюдения, в известна степен този процент на „Отчасти” е малко изопачен от студентите. По-голямата част от студентите по зъботехника работят до късно в лабораториите по време на учебната си практика, поради спецификата на работата. В свободното си време те практикуват допълнителната си работа. Логично е да се предположи, че ученето изостава. По нататък в статията а съм формулирал съответните изводи и препоръки за това как ви могло да се избегне това негативно влияние, на допълнителната работа върху възприемането на учебния материал и обучението им и как би могло то да се подобри.

Фигура 3

Заклучение и изводи: От получените резултати се вижда, че социално-икономическите проблеми в образователната дейност се прехвърлят върху студентите. Тези социално-икономически проблеми водят до понижаване качеството на обучение и образование.

В заключение може да се каже, че подобряването на социално-икономическата дейност в образованието може да се получи при пренасочване на достатъчно голям финансов бюджет към сферата на образованието. Това зависи много от финансовата стабилност на държавата и политиката която се води. Работата по проекти би могла да способства за подобряването на финансовото състояние на студентите и съответно увеличаване на времето за тяхното обучение и образование. В Република България все още съществуват такива социално-икономически проблеми в образователната дейност и управление на образованието.

Список литературы

1. Георгиев М. Адаптация към стресови ситуации, изд. Образование, С., 2003.
2. Карнеги Д. Как да преодоляваме тревогата и стреса, изд. Колибри, С., 2013.
3. Попов Т. Студентът като субект на обучението, С., 2006.
4. Попов Т., Младенова С. Медицинска педагогика, изд. Екс-Прес, С., 2011.
5. Узунов Н. Стрес и психотравма, изд. Знание, Стара Загора, 2000.
6. Щербатых В. Психология стресса, Москва, 2008.